

Для того, щоб залишатися конкурентоспроможним, підприємство повинне виконувати основні вимоги до критеріїв та показників конкурентоспроможності продукції. Очікувані результати оцінки конкурентоспроможності можуть бути використані для вибору шляхів оптимального підвищення конкурентоспроможності продукції і конкретного розв'язання ринкових задач. Це дасть змогу визначити основні напрями зміцнення конкурентних позицій окремих підприємств та цілих галузей.

ФУНКЦІОНУВАННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ТУРБУЛЕНТНОЇ ЕКОНОМІКИ

М. А. ОЛЬХОВСЬКА

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків
merulin5@mail.ru*

Житлово-комунальне господарство (ЖКГ) – найважливіший елемент соціальної та економічної сфери народного господарства, складний багатогалузевий виробничо-технічний комплекс.

ЖКГ нашої держави характеризується насамперед високим рівнем зносу житлового фонду, критичним станом об'єктів комунальної інфраструктури, низькою якістю послуг, що надаються та високими втратами ресурсів.

Стан житлово-комунальної сфери, величина встановлених тарифів і якість наданих житлово-комунальних послуг істотно впливають на умови проживання і добробут населення. Таким чином, проблеми стабільного функціонування ЖКГ є одними з найгостріших у розвитку нашої країни.

До проблем житлово-комунальних підприємств можна віднести наступні:

- недолік обігових коштів для забезпечення нормального функціонування;
- зношеність основних фондів галузі, застарілі технології і, як наслідок, значні втрати води, теплової енергії і т. д., низька енергоефективність;
- непрозорість поточної діяльності підприємств ЖКГ та формування цін и тарифів на послуги.

Недолік обігових коштів для забезпечення нормального функціонування є головною проблемою підприємств ЖКГ України. Це обумовлено дуже високим рівнем витрат на виробництво і відпуск житлово-комунальних послуг, і, як наслідок, високим рівнем тарифів, що призводить до зростання дебіторської заборгованості через низьку платоспроможності населення.

Великого значення для діяльності підприємств даної сфери набуває система управління, хоча на даний момент вона має вкрай низьку ефективність. Тому серед безлічі проблем, що вимагають вирішення в ході здійснення реформи ЖКГ особливе місце займає необхідність надання інформації достовірності та доступності.

Дані проблеми здійснюють негативний вплив не тільки на життєдіяльність людей, а й на ефективність функціонування підприємств.

Крім того, в умовах турбулентної економіки підприємства ЖКГ потребують залучення нових методів управління, які за останні роки набули значних змін, тоді як методичні підходи до оцінки діяльності підприємств залишилися тими ж. Класично склалося, що оцінка результатів діяльності підприємств ЖКГ орієнтується на фінансові показники діяльності, що є істотним недоліком. Підприємства ЖКГ потребують запровадження такої системи оцінки та контролю, що здатна збалансовано та адекватно відображати траєкторію руху в досягненні цілей стратегії розвитку, діагностувати зрушення та зміни, що відбуваються на підприємствах.

Системою, яка спроможна подолати вищевказані проблеми є збалансована система показників (Balanced Scorecard).

Збалансована система показників (ЗСП) – це система стратегічного управління організацією на підставі вимірювання та оцінки ефективності її діяльності за набором показників, підібраних таким чином, щоб врахувати всі суттєві (з точки зору стратегії) аспекти діяльності організації (фінансові, маркетингові, виробничі і т. ін.)

Головною метою застосування ЗСП є забезпечення взаємозв'язку та узгодженості між різними показниками, що дозволить визначити ефективність діяльності підприємства. Вона комплексно характеризує усю діяльність підприємства, крім того дає можливість визначити інструментарій, засоби та методи управління діяльністю, забезпечує інформацією про стратегію й методи її втілення.

ЗСП дозволяє представити бізнес у чотирьох проекціях, тобто передбачає відповіді на чотири запитання:

- 1) як організацію оцінюють клієнти (аспект клієнта)?
- 2) які процеси можуть забезпечити організації виключні конкурентні переваги (внутрішньо-господарський аспект)?
- 3) яким чином можна досягти подальшого поліпшення стану організації (аспект інновацій та навчання)?
- 4) як оцінюють організацію акціонери (фінансовий аспект)?

Впровадження ЗСП як нового методу управління здатне активізувати функції управління, які спрямовані на вирішення наявних економічних проблем кожного окремого підприємства сфери ЖКГ.

Запровадження ЗСП дозволить досягнути результатів, що сприятимуть перетворенню всієї системи управління в дієдатну в цілому (просту, гнучку, прозору, мобільну, ефективну), крім того дозволять постійно контролювати зміну ключових факторів та швидко і гнучко реагувати на зміни на мікро- та макрорівні, дадуть можливість вирішувати значну кількість завдань, що сприятиме підвищенню як ефективності, так і якості функціонування підприємств ЖКГ.

Таким чином, для досягнення поставлених цілей підприємствам ЖКГ доцільно своєчасно обирати ЗСП як новий метод управління для вирішення оперативних, тактичних та стратегічних завдань в сучасних трансформаційних умовах розвитку економіки України.

ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ ПРЕВЕНТИВНО-ПРОАКТИВНОЇ МОДЕЛІ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Л. М. МЕЛЬНИК, к. е. н.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Liliana-mel@list.ru

В сучасних трансформаційних умовах з метою отримання довгострокових конкурентних переваг питання сталого розвитку підприємства набуває зростаючої важливості, оскільки вони є первинною ланкою економічної системи і відіграють головну роль у життєдіяльності сучасного суспільства.